

СЕКЦІЯ 3

АРХІВИ ТА БІБЛІОТЕКИ НА СЛУЖБІ СУСПІЛЬСТВА

Рожанська Вікторія Валеріївна

*(наук. керівник – д-р наук із соціальних комунікацій, доцент Тур О. М.)
Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського,
м. Кременчук*

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РИНКУ КНИЖКОВОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Незважаючи на «наступ» новітніх медіа, книга залишається важливим засобом плекання людської культури та розвитку людських знань. Уже майже 30 років Українська держава переживає складні й суперечливі процеси державотворення, зокрема в культурній сфері, до якої і належить національне книговидання. Це відповідно позначилося на організаційному, тематичному і законодавчому аспектах української друкованої продукції. Основні проблеми національного книговидання на сучасному етапі дають змогу подивитися уважніше на непрості процеси державотворення з початку української незалежності, пов'язані зі становленням громадянського суспільства [1].

Книговидання України досі має низькі показники випуску книжкової продукції. Впродовж 1993–2008 рр. Показник випуску не перевищував двох книг на душу населення і за результатами 2008 р. становив 1,26 книги. Загальний випуск книжкової продукції становить 58,2 млн примірників. І 24 040 назв видань. Кількість назв видань кожного року збільшується, але загальний тираж навпаки – зменшується. Книжкова продукція в Україні з кожним роком стає різноманітнішою, але загальна кількість примірників є недостатньою. Наприклад, щоб досягнути рівня 1991 р., вітчизняні книговидавці повинні збільшити щорічний випуск ще на 80 млн примірників [2].

Зниження тиражів є загальносвітовою тенденцією. Для видавництва видання невеликого тиражу у 2–3 тис. примірників є більш безпечним та економічно вигідним.

Аналізуючи зараз стан розвитку цієї галузі, варто зазначити низку значних проблем, які стримують розвиток книговидання, зокрема недостатній рівень державної підтримки галузі, низька конкурентоздатність, низький рівень попиту українців на книжкову продукцію, зумовлений зростанням цін на книжкову продукцію, зменшенням реальних доходів населення (за даними Держкомстату питома вага витрат домогосподарств на задоволення культурних потреб (зокрема на придбання книг) та відпочинок за останні роки становить 2,4 %), відсутністю інтересу до книжкової продукції [2].

Головними аргументами низького попиту на книги є брак грошей (19 %) і висока вартість необхідних видань (11 %). Однак найважливішою причиною малого попиту на книжковий товар серед опитаних є відсутність потреби в ньому взагалі (50 %). До негативних тенденцій варто зарахувати також той факт, що, за результатами дослідження, книги українською мовою й надалі програють за популярністю російськомовним виданням. Лише 38 % книжок, що їх купили українці протягом трьох місяців, були написані українською мовою, 60 % – російською, а 2 % – іншими мовами [3].

На мою думку, ключову роль у цьому відіграло відчутне зменшення імпорту російської книжки. Але є й позитивні зміни. Вітчизняні видавці доклали зусиль, аби заповнити ринок українською книжкою. Відтак розширився тематичний та жанровий спектр української книжки, збільшилась частка україномовної літератури на ринку, зросла кількість перекладів з іноземних мов.

Потенційні покупці книжкової продукції в Україні часто не мають доступу до цього ринку, і це є чи не найгострішою проблемою. Її подолання, як свідчить світовий досвід, можливе через поєднання трьох типів стратегій. По-перше, через розвиток сервісів доставки книг поштовими відправленнями (що активно застосовувала Польща). По-друге, через розширення ринку електронної книжки, за умов активної позиції держави у боротьбі з піратством (що довела результативність відповідних заходів у Великій Британії та країнах ЄС). По-третє, через розбудову мережі книгарень, оскільки вони не лише продають книжки, а й популяризують їх (що підтверджує досвід державної підтримки книгарень у Франції й Австрії) [2].

Однак ці заходи дадуть результат за умови подолання негативної тенденції до занепаду культури читання.

На мою думку, Українському інституту книги із залученням ЗМІ та громадськості треба:

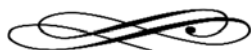
- забезпечити широке висвітлення засобами радіомовлення та інших ЗМІ перебігу конкурсів у сфері літератури і книговидавництва, урочистого оприлюднення їхніх результатів, вручення премій, відзнак і нагород;
- встановити обов'язкові нормативи контенту ЗМІ (у відсотках від обсягів ефірного часу чи друкованих площ), спрямованого на популяризацію читання та української книжки, а також розробити механізм контролю за дотриманням цих нормативів.

Список використаних джерел

1. Актуальні проблеми ринку книжкової продукції в Україні в контексті завдань гуманітарної політики. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/gumanitarniy-rozvitok/aktualni-problemi-rinku-knizhkovoi-produkcii-v-ukraini-v> (дата звернення: 13.03.21).

2. Проблеми розвитку українського книговидавництва, книгорозповсюдження та перспективи підтримки книгочитання в Україні: матеріали парламентських слухань у Верховній Раді України 15 травня 2013 р. / упоряд. Т.М. Галюк. Київ: Парламентське вид-во, 2014. 224 с. С. 127.

3. Сухорукова О. Світове книговидавництво: уроки для України. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2016. № 3. С. 47–58.

Цвігун Катерина Віталіївна

(наук. керівник – канд. пед. наук Яворська Т. М.)

Донецький національний університет імені Василя Стуса, м. Вінниця

ТЕХНОЛОГІЯ QR-КОДУВАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СЕРВІСНИХ ПОСЛУГ БІБЛІОТЕКИ

Сучасне життя людини навантажене потужними потоками інформації та, як ніколи, залежить від засобів управління ними. XXI ст. характеризується швидким розвитком інформаційних технологій. Масове використання планшетів, ноутбуків, нетбуків, мобільних телефонів та смартфонів дає можливість застосовувати сучасні інструменти, зокрема це стосується використання QR-коду, як досить універсального носія різного роду інформації.